

Feminista-óda

(Készült a most kitűzött pályázatra.)

SZÉP ERNŐ

Műveltségünk, az szédítő,
A lábunkon cugos cipő,
Nem kecses a mi alakunk,
Bár orrunkra cvikkert rakunk
Reform-ruha³⁷ lötyög rajtunk
Utálja a csókot ajkunk,
Két kezünkben könyv és lista:
Így fest egy jó feminista.
Nincs szerelmünk, nincsen álmunk,
Ám sok rossz cikket csinálunk,
S cikkeink, ha nagy a hőség,
Közli a szerkesztőség.
Nem dobog a szívünk másért
Csak az édes választásért:
Intelligens, finom nőnek
Választói jog kell főleg.

³⁷ Ez leginkább a fűző eldobását jelentette. A női öltözködés megreformálásnak hívei elvetették az egészségtelen, a belső szerveket felnyomó, a gerincet elnyomó fűző viselését, és a nehéz anyagokból, vastag szövetekből készült női ruházatot nem szorosan, abroncsszerűen a testhez simuló, hanem szinte lötyögősen kényelmes öltözettel cserélték fel. A természetes anyagokból készített reformruhák lágy eséssel, de különösebb rafinéria nélküli szabásvonalakkal követték a női test vonalát; megjelent a hátul keresztpánttal megerősített melltartó, rövidült valamicskét a ruhahossz, az egyszerű szabásvonalú öltözetekre szinte művészi színvonalú díszítések kerültek. A feministák – mint az emancipáció egyik állomását – ünnepelték a reformruházatot, hisz megjelenésében az ilyen öltözék kevésbé hangsúlyozta a nőiességet; divatlapokban, kiállításokon, bemutatókon is lelkesen népszerűsítették. Meglepő módon azonban a férfiak sokaságára a reformruha látványa éppen fordítottan hatott: a fűző nélküli, természetes női test vonalait sejtető és kirajzoló öltözék – a maga természetességében és valódiságában – még inkább izgató látványnak számított.

Abcug Miksa,³⁸ abcug Pista,³⁹
Ne nézz rájuk feminista.
Szívünk csak a jogért érez...
Jaj, jaj, mikor megyünk férjhez!

(1908. In *Szép Ernő összes versei. Budapest, 2003. 508.*)

Kuplé a gyermekek nemi felvilágosításáról

Előadja egy felsőbb leányiskolai növendék

SZÉP ERNŐ

Eddig is megvalék én
Mint naiv lányka, szépen, békén,
S bizony isten, hogy azt hittem:
Gólya szállit házhoz itten
Gyermekeket utánvétellel...
Míg ezelőtt néhány héttel
Majdnem kilelt a hideg:
Szavalta száz feminista –
Nem vagyunk még nemileg
Fölvilágosítva! [...]

(1907. In *Szép Ernő összes versei. Budapest, 2003. 246–247.*)

³⁸ Szép Ernő (1884–1953) – a mindennapok eseményeinek megverselője – itt talán Fenyő Miksa publicistára gondolt, aki szerint a nőknek csak passzívan lehet politizálniuk, de az aktív politizálás nem való neki, hiszen: „csakugyan alapos tudománnyal, messzelátó tekintettel, érett tapasztalással és az érzelem felhőitől nem homályosított értelemmel kell bírnia, annak az érzelem áráján felül kell állnia, nem oly messzire ugyan, hogy ez ár irányát fel ne ismerhesse, de nem is oly közel, hogy maga is bele merüljön; a politizálás ezen neme roppant felelősséggel jár, itt minden tévedés felmérhetetlen szerencsétlenséget okozhat, mert hatása ezeket, sőt milliókat sújt.” (*A nők emancipációjáról. Családi Kör, 1866.*)

³⁹ Azaz Tisza István, aki a nők választójogáról egy nyilatkozatában például úgy vélekedett, hogy: „Két szóval megmondhatom, hogy a nők képviselőválasztói jogának határozott ellensége vagyok. Irtózom a gondolatától, hogy asszonyaink megannyi választó polgártársá alakuljanak át. [...] Ezzel a reformmal veszítenénk mi, szegény férfiak, de azt hiszem, végeredményben a nők is.” (1906)